

Borusan EnBW Enerji Yatırımları ve Üretim Genel Müdürü Mehmet ACARLA “Rüzgarda Uzun Vadeli Hedefimiz 1000 MW’lar Seviyesine Çıkmak”

Röportaj: İpek PORTAKAL
Fotoğraf: Garo MİLOŞYAN

Almanya'nın üçüncü büyük şirketi olan EnBW, 2009 yılında Borusan ile stratejik bir ortaklığa giderek Borusan EnBW firması kuruldu. Firmanın portföyünün tamamı yenilenebilir enerji kaynaklarından oluşuyor. Borusan EnBW'nin rüzgar enerjisi alanındaki portföyünün 428 MW olduğunu ve bunun da toplam portföyün %53'ünü oluşturduğunu belirten Borusan EnBW Genel Müdürü Mehmet Acarla, "2013-2014 yılında elimizde olan projeleri yatırıma dönüştüreceğiz. Rüzgarda uzun vadeli hedefimiz 1000 MW'lar seviyesine çıkmak" diyor.

Okurlarımıza ilk olarak Almanya'nın en büyük enerji şirketlerinden olan EnBW'yi tanıtır mısınız?

2011 yılında 18 milyarı aşkın geliri ve 20.000 dolayında çalışanı ile EnBW AG Almanya'nın üçüncü büyük enerji şirkettir. Elektrik ve gaz üretim, iletim, satış ve ticaret sektörlerinde aktiftir. Aynı zamanda enerji ve çevresel hizmetler de sunmaktadır. Temel faaliyet alanı Almanya'nın güneyinde

bulunan Baden-Württemberg eyaleti olup Türkiye dahil olmak üzere çeşitli Avrupa piyasalarında da faaliyet göstermektedir. EnBW AG enerji üretimi, satış ve ticareti dışında elektrik enerjisinin dağıtım konularında enerjinin çok çeşitli alanlarında aktiviteleri bulunan bir şirket. Almanya enerji politikalarına paralel olarak üretim portföyünü geliştirmek üzere son yıllarda yenilenebilir enerji kaynaklarına olan yatırımlarına ağırlık vermeye başlamıştır.

Türk Alman ortaklığı oluşumu olan Borusan EnBW'nin Türkiye'deki kuruluş sürecinden bahseder misiniz?

Türkiye'nin önde gelen sanayi ve hizmet gruplarından biri olan Borusan Holding 2007 yılında Borusan Enerji'yi kurarak enerji piyasasındaki faaliyetlerine başladı. Bu tarihten itibaren sektörün önemli oyuncularında yer almak amacıyla portföyünü geliştirme çalışmalarına devam eden Borusan Enerji, 2009 tarihine gelindiğinde yaklaşık 6 milyon abone ve 20.000 çalışanı ile Almanya'nın üçüncü büyük enerji şirketi olan EnBW Energie Baden Württemberg AG ile stratejik ortaklık kurma kararı aldı.

Stratejik olarak yenilenebilir enerji kaynaklarına öncelik veren Borusan EnBW'nin portföyünü hangi çözümler oluşturuyor? Ne tür projelerle gündemdesiniz?

Borusan EnBW Enerji olarak portföyümüzün tamamı yenilenebilir enerji kaynaklarından oluşuyor. Borusan EnBW Enerji'nin ilk operasyonel santrali olan Bandırma Rüzgar Enerjisi Santrali (Balıkesir) Eylül 2009 yılında devreye alınmış olup kapasite artırımı Temmuz 2010'da gerçekleştirilerek 60 MW kurulu güce ulaştı. Yedigöl Aksu Hidroelektrik Enerji Santrali ise 50 MW kapasite ile Ekim 2011 ve Eylül 2012 olmak üzere iki fazda faaliyete geçti. Bunun dışında yatırım kararı aldığımız ve yatırıma başladığımız Tekirdağ'da 50 MW'lık bir rüzgar santralimiz var. Bu sene içerisinde 4 tane RES projemiz başlayacak. Bu santrallerden 3 tanesi 50 MW, bir tanesi de 30 MW kurulu gücünde olacak. Başka bir deyişle bu sene içerisinde toplam 180 MW'lık yatırım gerçekleştireceğiz.

Bu santrallerin detaylarını okurlarımızla paylaşmısınız?

Balabanlı RES'i takiben devreye alınacak ilk santralimiz İzmir Kemalpaşa'daki 30 MW'lık Fuatres Projesi olacak. Diğer 50MW'lık santrallerden bir tanesi Çanakkale'de, diğeri Bursa Karacabey, üçüncüsü de Mersin Mut'ta. 2014 yılında da Türkiye'nin 2. büyük RES'i olması planlanan 138 MW'lık Saroz projesine başlayacağız. Dolayısıyla 2013-2014 yılında elimizde olan projeleri yatırıma dönüştüre-

ceğiz. Birçok proje paralel gidecek. Yani rüzgarda yaklaşık 430 MW'lık projeyi devreye almayı hedefliyoruz. Portföyümüzün çeşitlendirilmesine yönelik faaliyetlerimiz yenilenebilir enerji kaynakları ağırlıklı olarak devam edecektir.

Borusan EnBW Enerji'nin, Balabanlı Rüzgar Enerji Santrali yatırımı hakkında bilgi verir misiniz? Bu santralle ne hedefleniyor?

22 türbinle 50 MW kurulu güce sahip olacak Balabanlı Rüzgar Enerji Santrali projemiz Tekirdağ'da kurulacak. Proje oldukça büyük bir alan için daha yüksek bir kapasite ile planlanmıştı. Bununla birlikte, 2011 yılında TEİAŞ'ın yürüttüğü ihale sonucunda bağlantı kapasitesi 50 MW olarak belirlenmiş olarak projeyi satın aldık ve optimizasyon çalışmalarını yürüttük. Bunu takiben türbin ihalesinde tedarikçimizi Siemens olarak belirlememizin ardından 16 Ekim'de resmi imza atma törenini gerçekleştirdik.

17 Ekim'de ise Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanımız Sayın Taner Yıldız, Baden- Württemberg Çevre ve Enerji Bakanı Sayın Franz Untersteller, Borusan Holding Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Ahmet Kocabıyık, Borusan Holding CEO'su Sayın Ağâh Uğur, EnBW AG CEO'su Sayın Frank Mastiaux'ün de katılımı ile yatırım başlangıç törenini düzenledik. Halen idari süreçleri yürütülmekte olan Balabanlı RES yatırımımızın temelini 2013 Ağustos – Eylül döneminde atmayı, 2014 yılında ise devreye almayı planlıyoruz. Projemiz oldukça verimli bir saha üzerine kuruluyor. Trakya çok yüksek rüzgar hızları olmasa da sürekli rüzgarı olan bir bölgemiz. Türkiye'de hakim rüzgarların yönü ve olduğu coğrafya Trakya, Ege ve Hatay dolaylarında. Tüm rüzgar projelerimiz bu hattın üzerinde bulunuyor.

RES projelerindeki iş ortaklıklarınızdan da bahseder misiniz?

Özellikle rüzgar projelerinin yatırımındaki temel kalem rüzgar türbinleridir (yaklaşık maliyetin %70'ini oluşturur.). Bandırma'daki ilk santralimizi Vestas firması ile yapmıştık. Tekirdağ'daki ikinci santralimizi ise Siemens ile gerçekleştireceğiz. Diğerleri için de en uygun tedarikçileri seçeceğiz. Rüzgarda uzun vadeli hedefimiz 1000 MW'lar sevi-

yesine çıkmak olduğu için portföyümüzü de geliştiriyoruz. Çok fazla tedarikçi ile değil tercih edeceğimiz tedarikçilerle çalışmamız söz konusu olacak. Burada en önemli şey doğru türbini seçmek ve en yüksek verimi almak. Bir yatırımı yaparken sadece tedarik anlaşması yapmıyor, uzun vadede servis anlaşmaları da yapıyorsunuz. Dolayısıyla Türkiye’de kuvvetli olan firmalarla çalışacağız.

Geçtiğimiz aylarda devreye aldığımız Yedigöl Aksu HES hakkında bilgi verir misiniz?

Yedigöl Aksu hidroelektrik santralimiz Çoruh Nehri’nin Aksu kolu üzerinde kurulmuştur. Ekim 2011’de devreye aldığımız Yedigöl Hidroelektrik Santralimiz yukarı bölümde, Eylül 2012’de faaliyete geçen Aksu Hidroelektrik Santralimiz ise aşağı kısımda yer almaktadır. Santralimiz toplam 50 MW kurulu gücünde.

Erzurum yatırımımız ilk hidroelektrik santral yatırımımızdı ve doğal bir öğrenme sürecinden geçtik. Hidroelektrik santraller hem teknik hem de sosyal ve çevresel açıdan zor ve uzun bir süreç gerektiren yatırımlar. Ön fizibilite, fizibilite, nihai dizayn, inşaat ve devreye giriş aşamalarından geçen projelerin başlangıç ve bitiş arasında çok büyük farklar olabiliyor. Jeolojik yapı çok önemli olup; ancak yapılan bölgesel sondajlarla tahmin edilebilmekte. Yedigöl Aksu hidroelektrik santralimiz nehir tipi bir santraldir. Nehir tipi santraller, su tutma alanı olmayan ya da çok kısıtlı olan nehrin doğal akışından elektrik

üreten santrallerdir. Verimlilikleri dolayısıyla mevsim koşullarından büyük ölçüde etkilenmektedir. Bu nedenle proje fizibilitelerinin çok iyi hazırlanmış olması gerekiyor.

Ayrıca, hidroelektrik enerji santrali projelerinin doğal ve sosyal çevreye uygunluk açısından iyi bir şekilde geliştirilmeleri gerekiyor. Bu sebeple yatırımların yapılabilmesi için toplumda bir mutabakat gerekiyor. Bu da uzun süre alan bir durum ama projelerimizde bizim en çok dikkat ettiğimiz konuların başında geliyor. Türkiye’de özellikle hidroelektrik enerji santralleri ile ilgili son yıllarda oluşan hassasiyeti anlıyor; yapılan her türlü yatırımın, bir konut dahi olsa, çevreyi ve toplumu etkilediği düşüncesi ile yatırım süreçlerimizi tasarlıyoruz. Projelerin çevreyi ve sosyal dokuyu nasıl etkileyebileceğini öğrenmek amacıyla sosyal ekonomik araştırmalar yapılarak projeler dizayn edilmeli; halkla sürekli bir paylaşım platformu oluşturulmalıdır. Bu konuda ilk santralimizde edindiğimiz deneyimleri sonraki projelerimize taşımayı planlıyoruz. Aynı hassasiyeti santrallerimizin işletme döneminde de göstermeye, komşuluk ilişkilerimizi sürdürmeye devam edeceğiz.

Bu kapsamda biri 3 kaskadlı 175 MW’lık Antalya santralimiz, diğeri de zorlu bir bölge olan Karadeniz Bölgesi’ndeki 55 MW’lık iki verimli santralimizle ilgili çalışmalarımız devam ediyor. Bu kapsamda her iki santralimiz için yasal bir zorunluluk olarak belirlenen Çevresel Etki Değerlendirme

Borusan EnBW Enerji olarak portföyümüzün tamamı yenilenebilir enerji kaynaklarından oluşuyor. Borusan EnBW Enerji'nin ilk operasyonel santrali olan Bandırma RES, Eylül 2009 yılında devreye alınmış olup kapasite artırımını Temmuz 2010'da gerçekleştirilerek 60 MW kurulu güce ulaştı. Yedigöl Aksu HES ise 50 MW kapasite ile Ekim 2011 ve Eylül 2012 olmak üzere iki fazda faaliyete geçti.

(ÇED) süreci dışında Ekvator prensipleri doğrultusunda uluslararası standart olarak belirlenen, yatırımcı üzerine daha geniş çapta yükümlülükler getiren Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme (ÇSED) süreci yürüteceğiz. İlk yatırımımıza 2014 yılında, ikincisine ise 2015 yılında başlamayı planlıyoruz.

Rüzgar kategorisinde “Enerji Oscarı” ödülü aldınız. Firmanızın önümüzdeki dönem gerçekleştireceği RES projeleri nelerdir? Rüzgarda toplam kurulu gücünüz kaç megavat?

Borusan EnBW Enerji olarak Türkiye'nin yenilenebilir enerji kaynaklarından daha fazla yararlanmasını sağlayacak projeler üzerinde çalışıyoruz. Türkiye'nin enerji ihtiyacını temiz kaynaklardan karşılamasına katkıda bulunmak istiyoruz. Bu alanda önemli yatırımlar yapıyoruz.

İlk projemiz olan Bandırma RES hem rüzgar hızı ve sürekliliği hem de işletme olarak emre amadelik oranı açısından verimliliği oldukça yüksek. Net kapasite faktörü %40'lar seviyesinde olan bir santral. Devlet yetkilileri tarafından da birçok kez ziyaret edilmiş örnek bir santral.

Bandırma Rüzgâr Enerjisi Santralimizin sektörün en itibarlı organizasyonlarından birinde takdir edilmesi ve ödüle layık görülmesi bizi çok mutlu etti. Gelecekteki çalışmalarımız için de motivasyonumuz artırdı.

2013 yılının güneş yılı olacağı söyleniyor ancak Türkiye'de henüz kurulu bir GES yok. Öte yandan EPDK, 2013 yılının Haziran ayına kadar toplam 600 MW'lik lisans vereceğini açıkladı. Bu konuda Borusan EnBW'nin yatırımları olacak mı?

Portföyümüzün çeşitlendirilmesine yönelik olarak güneş santrallerine yönelik yatırım planlarımız da bulunuyor. 2013 Haziran'da başlayacak ihale sürecini yakından takip edeceğiz. Fakat bu ilk dalgada yer almayı düşünmüyoruz. Güneş panellerinin fiyatları dünyada çok hızlı düşüyor. Tüm dünyada teşviklerle güneş santralleri kurulmuş durumda. İlk başta panel fiyatları çok yüksek olduğu için tesisler ekonomik olamıyordu. Türkiye enerji politikalarında hiçbir zaman yüksek teşviki uygulamadı, uygulamayacağını da söyledi. Öte yandan gerek RES'te olsun gerek HES'te olsun yüksek bedeller ödenerek yapılan muazzam bir talep var. Böyle bir durumda hükümet yüksek teşvik vermeyi düşünmez. Güneşte 600 MW için çok ciddi bir başvuru var. Güneş panellerindeki fiyat seviyesinin böyle bir yarış kaldıramayacağını düşünüyoruz. Dolayısıyla bu ilk dalgada yer almadık.

GES yatırımlarının kendine özgü zorlukları var ve kolay yatırımlar değil. Öncelikle yapılan ölçümler ışığında doğru panelin seçilmesi gerekiyor. Her yıl oluşacak verimlilik kayıpları ve bakım maliyetleri hesaplanarak fizibiliteleri yapılmalı. Kar ve tozlanma da verimliliği etkiliyor. Santraller çok geniş alanlar gerektiriyor fakat bu santralleri verimli tarım alanlarında, doğal olarak orman alanlarına kuramazsınız. Verimsiz arazilerde de toz sorunu yaşanıyor.

Bu nedenle, farklı bir yaklaşım ile lisanssız elektrik üretimi kapsamında güneş panellerinin kurulmasına yönelik pilot bir çalışma yürütmeyi düşünüyoruz. Almanya'da 32 GW güneş enerji kapasitesi merkezi olmayan bir yapıda gelişmiş. Bu gelişmeyi de inceliyoruz. Burada amacımız örneğin bir işletmenin çatısına kurarak işletmenin ihtiyacının giderilmesine yönelik olacak. Türkiye'de de Avrupa'da olduğu gibi evlerin çatılarında güneş panelleri görmeye başlayabiliriz. Enerjiyi sağlayan ve işleten olabiliriz.

Yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretimi konusunda Türkiye'nin son yıllardaki durumunu değerlendirir misiniz? Önümüzdeki dönem için bu konudaki önerilerinizi öğrenebilir miyiz?

Yenilenebilir enerji kaynakları kapasitesinin tam anlamıyla kullanımı açısından diğer Avrupa ülkeleri ile kıyaslandığında Türkiye'nin henüz epey yol alması gerekiyor. Özellikle hidroelektrik enerji alanında tüm havzanın bir bütün olarak düşünüldüğü bir planlama yapılması elzemdir. Ancak bu şekilde kapasite anlamlı bir şekilde kullanılacaktır. Diğer taraftan, doğru havza planlamasıyla projelerin çevresel ve sosyal etkileri azaltılabilecektir.

Rüzgar enerjisi açısından ise Türkiye kapasitesini çok iyi kullanmalıdır. 2023 yılı için belirlenen hedef 20 GW rüzgar kurulu gücüne ulaşmaktır. 11 GW lisanslı ya da ihale sonucunda sahibini bulan proje var. Yeni Elektrik Piyasası Kanunu ve getirdiği düzenlemelerle bu yatırımların daha doğru yapılacağı kanaatindeyim. 2. dalga yatırımlarla 11 GW yatırımlardan yapılamayanlarla 20 GW'tan geriye kalan kapasitelerin lisanslanması sonucu yatırımlar yürütülecektir. Enerji sektörü yatırımları yoğun sermaye gerektiren yatırımlardır.

İdari süreçler konusunda ise yenilenebilir enerji kaynaklarında yatırımcının önünü açmak için devletin tek elden bir koordinasyon olanağı verecek sadeleştirilmiş mekanizmaları oluşturulması elzemdir. İdari süreçler gereklidir ve tüm dünyada benzer izin süreçleri yaşanmaktadır. Bizim talebimiz devletin bizim adımıza bu idari süreçleri yürütmesi değil, sadece koordinasyonu sağlamasıdır. Örneğin, RES projelerinin yatırım sürecine ilişkin izin süreçleri birbirinden bağımsız birçok kurum/kuruluş tarafından yürütülmektedir. Devlet kurumları nezdinde yürütülen idari süreçler merkezi koordinasyon yapısından uzak olduğundan yatırımcılar üzerindeki bürokratik yük artmaktadır. Ayrıca, yatırım süreçleri kurumlar arası görüş farklılıkları nedeniyle uzamaktadır. Özel sektörün en büyük beklentisi yeknesak uygulamaları olan merkezi bir yapının oluşturulması ile kurumlar arası eşgüdümün artırılması ve sektörün önünü daha iyi görmesinin sağlanmasıdır. Gerçekleşmesi bir başka

sürecin önkoşulu olan ve birbirini kilitleyen izin süreçlerinin (örneğin radar izni alınmadan imar izni alınmaması) yeniden düzenlenmesi daha esnek ve paralel yürüyebilir bir mekanizmaya dönüştürülmesi gerekmektedir. Ayrıca izinler kapsamında oluşan bölgesel farklılıkların giderilmesi yatırımların hızının kesilmemesi ve belirlenen hedeflere ulaşılması açısından önemlidir.

Önerildiği gibi kabul edilirse, Yeni Elektrik Piyasası Kanunu ile gerçek yatırımcıların olumlu etkileneceğini öngörüyoruz.

Hidroelektrik kapasite dışında yenilenebilir enerjinin üretimdeki payının %30'lara çıkabileceğini öngörüyoruz. Gerek yenilenebilir enerji kaynaklarının payının artırılması gerekse yerli kömür kaynaklarının kullanılması enerjide dışa bağımlılığın azaltılmasında önemli rol oynayacaktır. Borusan EnBW Enerji olarak kömüre dayalı bir yatırım yapmayı öngörmüyoruz. Önümüzde ciddi bir yol var ama hem özel sektör hem de devlet kuruluşları olarak öğrenen bir ülkeyiz.

Enerji sektörünün düzenlenmesi için kurulması beklenen enerji borsası hakkındaki görüşlerinizi alabilir miyiz?

Enerji ticareti Türkiye'de yeni yeni başlıyor. Özel sektör, Türkiye enerji piyasasına yeni girdi. Devletin burada fiyat belirleyici rolünün azalması, piyasaya doğru fiyat sinyalleri gönderilmesi açısından büyük önem taşıyor. Elektrik borsası için sağlam bir mevzuat ve altyapı ile geçişin sağlanması gerekiyor.

Bu amaçla, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile EPDK, Avrupa ve Amerika'daki uygulamaları değerlendiriyor.

Arz ve talep dengesinin oluşması için 2 önkoşul bulunuyor. Öncelikle gerek dağıtım gerekse üretim alanında özelleştirmelerin hız kesmeden tamamlanması. Özelleştirmeler sonunda özellikle sınır aşan nehirler üzerine kurulu stratejik baraj projelerinin de yer aldığı portföy, kurulu gücün yaklaşık %25'i kadarı, devletin elinde kalmaya devam edecek. Devletin rolü hiçbir ülkede %100 sona ermez. Buna ek olarak ikinci koşul ise sağlam bir mevzuat altyapısının oluşturulmasıdır. Böyle bir piyasada beklenti alıcı ve satıcı olarak enerjinin bulunabiliyor olmasıdır. Örneğin uzun vadede, 13 Şubat 2014 için elektriği şu fiyata satıyorum gibi 2-3 yıllık opsiyonların yapılabilir olması gerekmektedir. Bu yatırımcılar için çok önemli bir ortam yaratacak; mevcut durumda piyasada talebe göre yapılan uzun dönem fiyat tahminleri için bir referans oluşacak, riskler azalacak ve yatırımcı önünü daha rahat görebilecektir. Bu alan özellikle Alman ortağımız EnBW'nin de deneyimlerinden faydalandığımız bir alan olacak.

Borusan EnBW'nin 2012 yılını değerlendirip 2013 yılı hedeflerinden bahsedebilir misiniz? Büyüme stratejiniz nedir; kaç megawatt'lık bir kapasite hedefliyorsunuz?

2012 yılı iki açıdan önemli bir yıl oldu. Öncelikle yapım aşamasında olan Yedigöller Aksu Hidroelektrik Santralimizi devreye aldık. Ayrıca, portföyümüzde yatırım safhasında geçecek projelerimiz kapsamında hazırlık çalışmaları yaptık. Bir yandan paralel yürüyecek projeler için kadronun kurulması, projelerin geliştirilmesi ve finansman olanaklarının araştırılması açısından çalışmalar yürütüldü.

Elimizdeki projeler oldukça verimli projeler. İlerde rekabet artınca verimli projelerin önemi ortaya çıkacak. Portföyümüzün bu açıdan büyük bir fark yaratacağına inanıyorum.

2013'te ise Balabanlı RES projemize ek olarak; 4 yeni RES projemiz başlayacak. 2014 yılında ise hidroelektrik santrallerimiz ve 138 MW'lık Çanakkale Saroz projemizin yatırımını başlatacağız. Tüm projelerimizin Bandırma RES projemiz gibi büyük başarılarla imza atacağına inancım tam.